

Lausunto

18.8.2026

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työaikalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/16669/2026

Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry pitää harmaan talouden ja työperäisen hyväksikäytön torjuntaa nykyistä tiukemmin keinoin tarkoituksenmukaisena. On kuitenkin tärkeää, että valittavat lainsäädännön keinot kohdistuvat suurimpiin ongelmakohtiin aiheuttamatta kohtuutonta lisäriskiä yritysten liiketoiminnan harjoittamiselle. Metsäteollisuus ry:n käsityksen mukaan yksi suurimmista ongelmakohteista ovat etenkin sellaiset yritykset, jotka ehtivät lopettaa toimintansa ennen kuin niihin kohdistunut hallinnollinen prosessi on saatu päätökseen.

Esityksellä ei olla nopeuttamassa hallinnollista prosessia, vaan tuomassa uhkasakon rinnalle toinen rahallinen sanktio, laiminlyöntimaksu. Kun yhtenä keskeisenä ongelmana on hallinnollisen prosessin hitaus verrattuna tahallisen moitittavasti toimivien yritysten alasajon nopeuteen, laiminlyöntimaksu ei nähdäksemme osaksikaan ratkaise ongelmaa. Esitystä ei siksi tulisiakaan toteuttaa, vaan kehittää työsuojelun viranomaisprosesseja nykyistä nopeammiksi.

Jos esitys toteutetaan, se jättää liikaa tulkinnanvaraa laiminlyöntimaksun ja muiden työsuojeluviranomaisen puuttumiskeinojen keskinäisestä suhteesta. Esityksen nykymuodossa ei ole selvää, missä tilanteissa laiminlyöntimaksu määrätään ja missä ei. Tätä tulisi selventää säätämällä esimerkiksi toimintaohjeen antamisen poissulkevan samanaikaisen laiminlyöntimaksun määräämisen samasta asiasta.

Myös uhkasakon ja laiminlyöntimaksun suhdetta on selvennettävä. Vaikka uhkasakko on luonteeltaan välillinen hallintopakkokeino, jolla pyritään pakottamaan sen kohde toimimaan sen asettajan vaatimalla tavalla, ja laiminlyöntimaksu sanktioluonteinen hallinnollinen seuraamus, jolla rangaistaan jo suoritusta teosta tai laiminlyönnistä, ne voivat kuitenkin kohdistua asiallisesti täysin samaan asiakokonaisuuteen kumpikin edellyttäen rahamääräisen sanktion suorittamista. Niin sanottujen Engel-kriteerien valossa ei ole itsestään selvää, ettei kyseessä olisi tosiasiaa kaksoisrangaistavuus. Uhkasakko ja laiminlyöntimaksu tulisikin joko säätää toisensa poissulkeviksi tai rajoittaa niiden yhteismäärä laiminlyöntimaksun enimmäismäärään.

Esityksen mahdollisessa jatkovalmistelussa on yksiselitteisesti pidettävä huoli siitä, että työehtosopimusosapuolten sopimusautonomiia työvuoroluettelon laatimisessa kunnioitetaan.

Lausunto

18.8.2026

Sopimusautonomian rajoittaminen olisi vastoin hallitusohjelman periaatekirjausta paikallisen sopimisen lisäämisestä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja